

SVENSKA JÄGAREFÖRBUNDET 2026

Svenska Jägareförbundets jaktskytte

Svenska Jägareförbundet

Ett material för att hjälpa dig framåt med ditt jaktskytte

Detta material ska du kunna använda för att vara självinstruerande.

För att få en förståelse hur du tillverkar en träff.

För att få ökad kunskap om vapen och tillbehör.

För att förstå likheterna mellan kul- och hagelskytte.

Samtliga bilder är utformade för högerskyttar.

Foto: Ted Lagrelius

Säker vapenhantering

Innan du övergår till praktiskt skytte måste du lära dig att handskas med vapen och ammunition på ett säkert sätt.

Sätt alltid säkerheten främst!

Tillämpa alltid en god vapenhantering och visa gott omdöme.

Foto: Kenneth Schulze

Säkerhet

Använd alltid hörselskydd.

Vid skytte med stålhagel använd alltid skyddsglasögon.

Hantera alltid vapnet som om det vore laddat.

Foto: Kenneth Schulze

Flagga

När du besöker skjutbanor ska kulvapnet vara försett med en flagga. Även hagelvapen som inte går att bryta ska en flagga finnas i patronläget.

Detta för att omgivningen ska veta att ditt vapen inte är laddat.

Foto: Kenneth Schulze

Ett väl anpassat vapen är en förutsättning för ett lyckat jaktskytte

- ✓ Beroende på vad och hur vi jagar.
- ✓ Kroppsform.
- ✓ Material i vapnet, funktion.
- ✓ Kaliber.
- ✓ Vänster/högerskytt.
- ✓ Mjuka värden som utseende på vapnet.

Foto: Ted Lagrelius

Ett väl anpassat vapen är en förutsättning för ett lyckat jaktskytte

Vi ska aldrig behöva anpassa oss efter vapnet.

Finns det utrustning som underlättar?

Det kommer aldrig finnas en genväg för att bli en bra skytt. Träning och mer träning är vägen fram.

Foto: Ted Lagrelius

Anpassade kulvapen

Kolvkam

Kolvlängd

Bakkappa

Anpassade hagelvapen

Kolvkam

Pistolgrepp

Kolvlängd

Foto: Fredrik Jönsson

Hagelskytte

Seendet

Målfokus är
centralt i jaktskyttet.

Du måste känna till din egen
ögondominans.

Foto: Ted Lagrelius

Målfokus

- ✓ Våra ögon styr våra händer, därför är målfokus viktigt för alla skott vi skjuter.
- ✓ Fäst blicken på det du vill träffa och låt mynningen/riktmedlet söka sig till din fokuspunkt.

Ögondominans

Här ser vi en högerskytt
med ett dominant högeröga.

Foto: Kenneth Schulze

Synens inverkan på skjutresultatet

- ✓ För att skjuta med båda ögonen öppna måste det dominanta ögat vara det ögat som ligger i linje med spången.
- ✓ Vid feldominant öga måste skytten blunda eller använda hjälpmedel.
- ✓ Vid feldominant öga, blunda sent men innan kolven är vi kinden.
- ✓ Det är lättare att bedöma avstånd och hastighet med båda ögonen öppna.
- ✓ Ditt vidseende kommer minska med ett öga stängt.

Synens inverkan på skjutresultatet

Blunda eller klistra en lapp på glasögonen om du är feldominant. Då kommer rätt öga styra vapnet.

Foto: Kenneth Schulze

En rödpunkt kan hjälpa till att få rätt öga att styra

Foto: Kenneth Schulze

Skjutställning

En korrekt anläggning blir avgörande för resultatet.

Kontakten mellan kind och kolv kommer påverka var svärmen hamnar.

Foto: Kenneth Schulze

45:an

Vapnet är anpassat för att skjuta i 45 graders vinkel. Vid övriga vinklar behöver vi luta kroppen för att hamna rätt.

Foto: Kenneth Schulze

45:an

För skott uppåt eller nedåt ska hela överkroppen lutas i skjutriktningen så att kontakten mellan bakkappa och axel följs åt.

Foto: Kenneth Schulze

45:an

Luta överkroppen lätt in i skjutriktningen.

Vapnet kommer då ligga rätt till på axeln och kinden.

Kroppen kommer även kunna ta rekylen på ett bra sätt.

Foto: Kenneth Schulze

Här blir det fel

Vanliga fel:

- ✓ Överkroppen lutar bakåt.
- ✓ Höften skjuts fram.
- ✓ Hakan skjuts in mot bröstet.

Foto: Kenneth Schulze

Kroppsställning för en korrekt anläggning

Är denna vinkel för stor
kommer du få svårigheter att
vrida dig vid sidoskott.

Om vinkeln är mindre är det
stor risk att bakkappan hamnar
på överarmen i stället för i
”gropen” under nyckelbenet.

Foto: Kenneth Schulze

Fotställning

En linje från höger häl fram över insidan på vänster fot utgör en neutral skjutposition.

Foto: Kenneth Schulze

Startposition för att skjuta ett backhandskott

Den neutrala skjutpositionen riktad dit skottet avslutas.

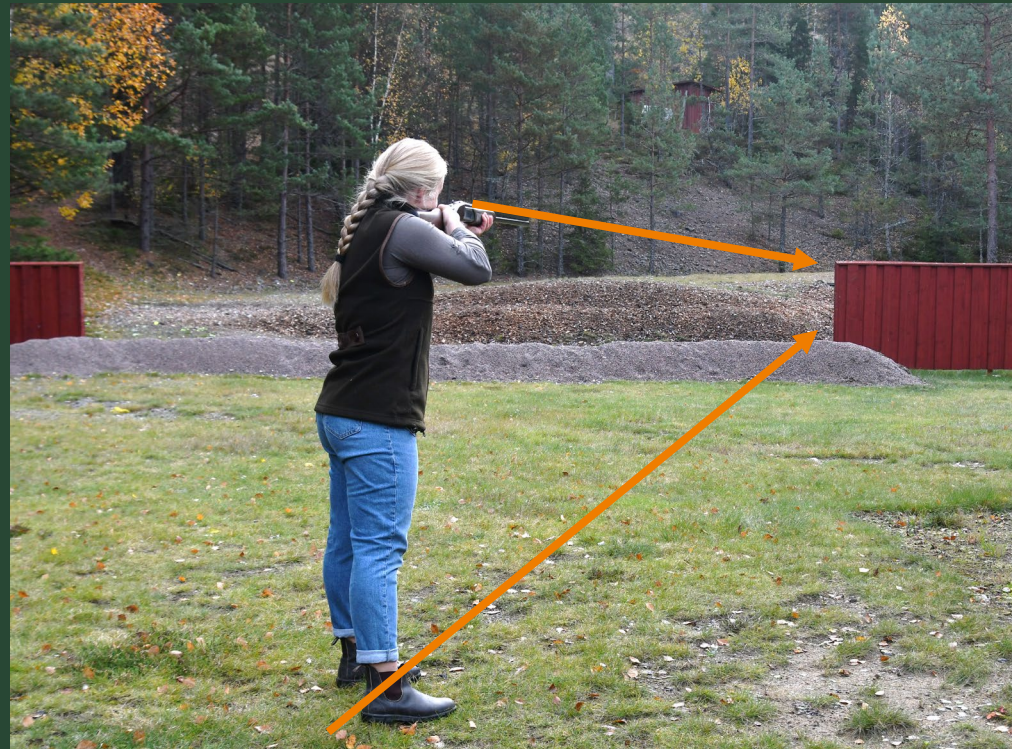

Foto: Kenneth Schulze

Skott i branta vinklar

Låt axlarna vara linjära med målets bana.

Pipan vinkelrät mot målets linje.

Foto: Kenneth Schulze

Kolvanpassning

Kolven blir vapnets ”kikarsikte”, hamnar kolven inte rätt till kinden kommer vapnet inte skjuta dit vi tittar.

Det är en förutsättning att kolven passar skytten.

Det är viktigt att göra en konsekvent anläggning för varje skott.

Kolvlängd

Vid rätt kroppsställning är detta ett lagom avstånd mellan tummen och näsan.

Foto: Kenneth Schulze

Kolvlängd

Armbågen vinklad
i cirka 90 grader
för en lagom kolvlängd.

Foto: Kenneth Schulze

Anläggning

Kolvkammen ska ligga i höjd med tänderna på överkäken.

Kolvkammen behöver inte vila mot kindbenet.

Hamnar kolvkammen på underkäken kommer det över tid skapa en svullnad.

Foto: Kenneth Schulze

Skränkning

För att ögat ska hamna över spången är kolven böjd ut från kroppen.

Tån är som regel mer böjd för att inte hamna i bröstmuskeln.

Det är skillnaden på höger/vänster-vapen.

Det går att justera skränkningen till viss del med en justerbar kolvkam.

(Orange linje är centrumlinjen i vapnet). Vapnet är skränkt för en högerskytt.

Foto: Kenneth Schulze

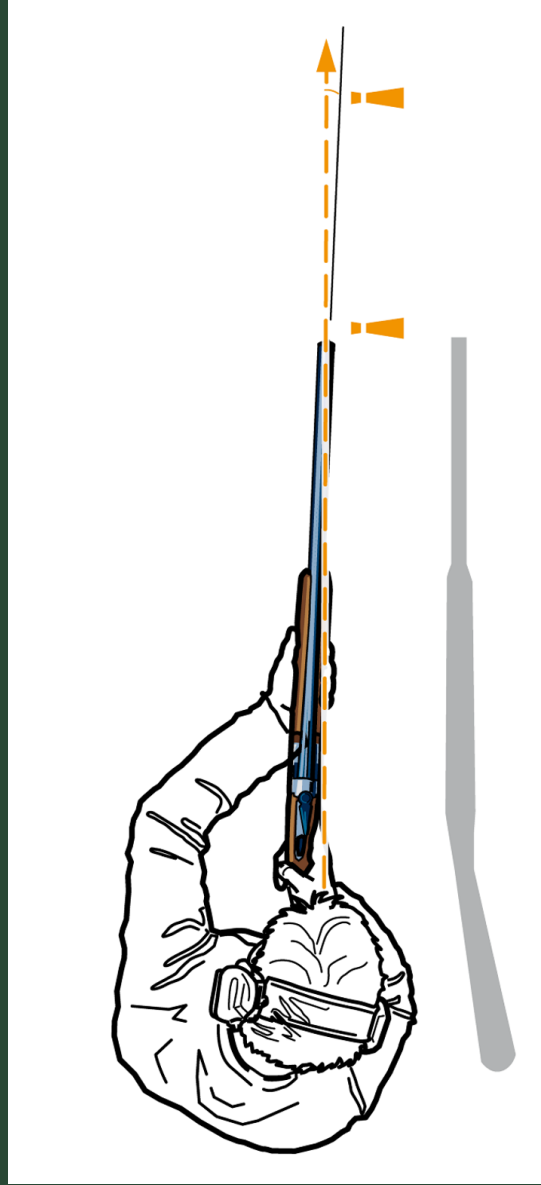
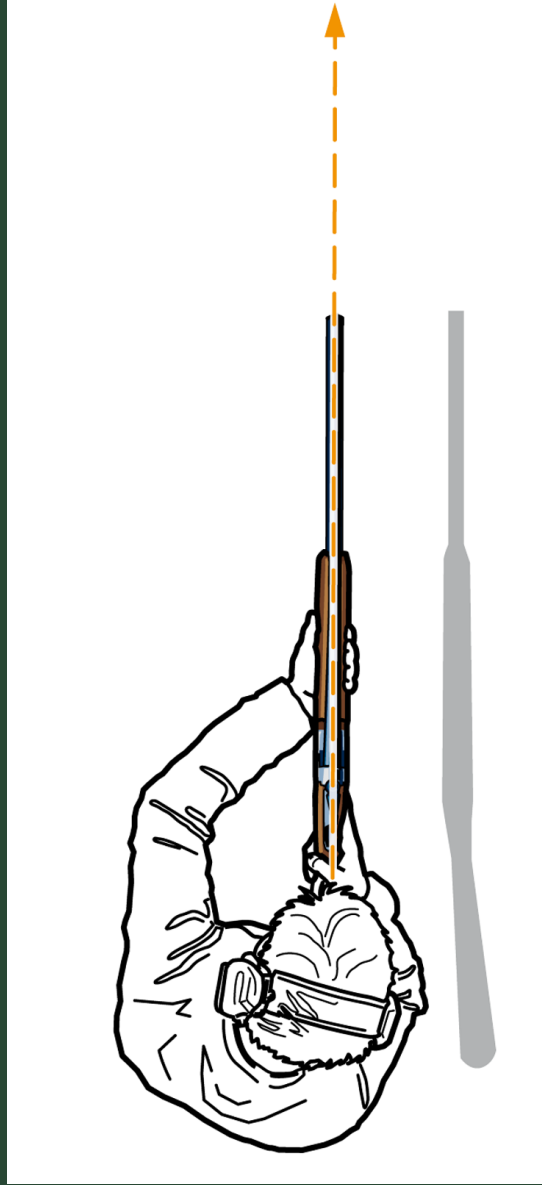
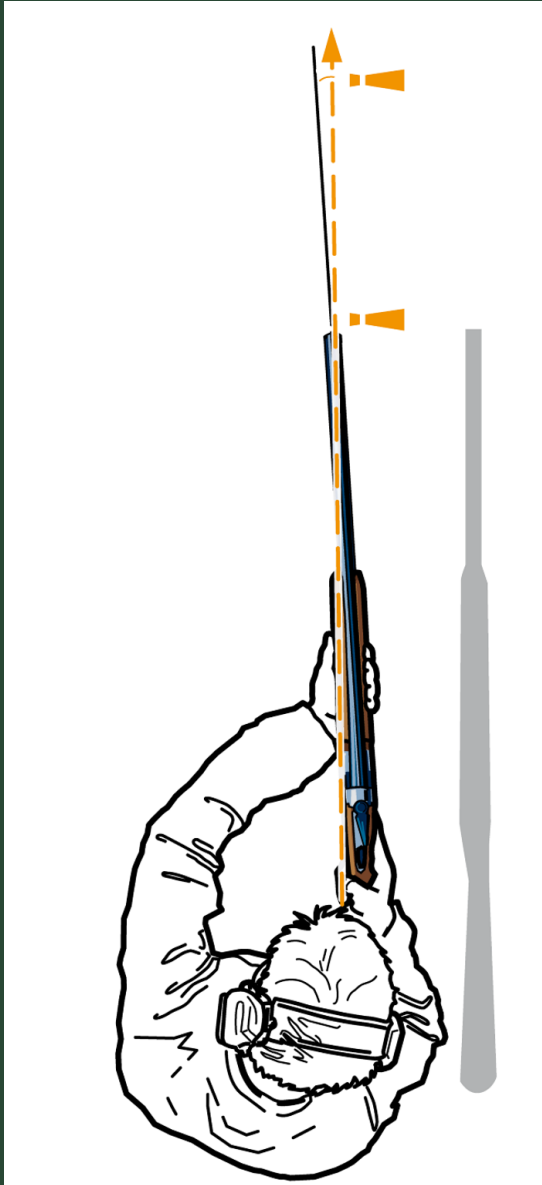

Illustration: Lennart Molin

Vapen Anpassning

Några detaljer som också är viktiga vid vapen Anpassningen, både för hagel- och kulvapen.

- ✓ När du håller fingrarna runt pistolgreppet ska du kunna böja pek fingret i 90 grader och fingret ska då falla in direkt mot avtryckaren.
- ✓ Bakkappan bör ha sådan struktur på ytan att vapnet ska kunna glida upp mot axeln. Gummi med ”sträv” struktur har lätt att fastna mot kroppen.
- ✓ Bakkappans vinkel (pitch) bör vara sådan att du får kontakt med så stor del av bakkappan som möjligt mot kroppen.

Rätt anläggning
kommer
generera
motsvarande
träffbild

Foto: Kenneth Schulze

Fel anläggning
kommer
generera
motsvarande
träffbild

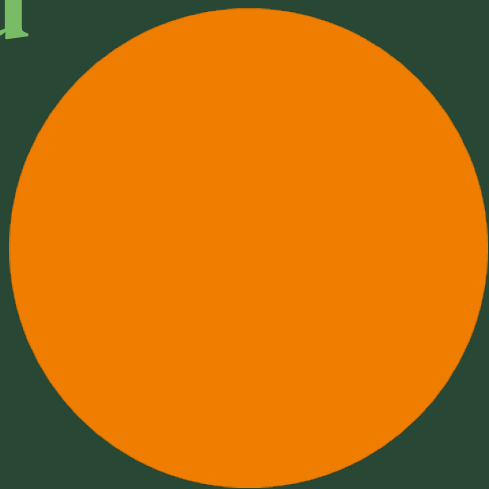

Foto: Kenneth Schulze

Dit ögat flyttar sig kommer svärmen att hamna

Ett konsekvent och korrekt
anläggning är viktigt.

Torrträna på anläggning hemma
framför spegeln så misstagen inte
kommer på skjutbanan.

Foto: Andreas Norin

Choke och hagel

Trångborrning/choke

Märkningen kan vara i form av namn,
streck, prickar, stjärnor:

Cylinder IIIII

Kvart IIII

Halv III

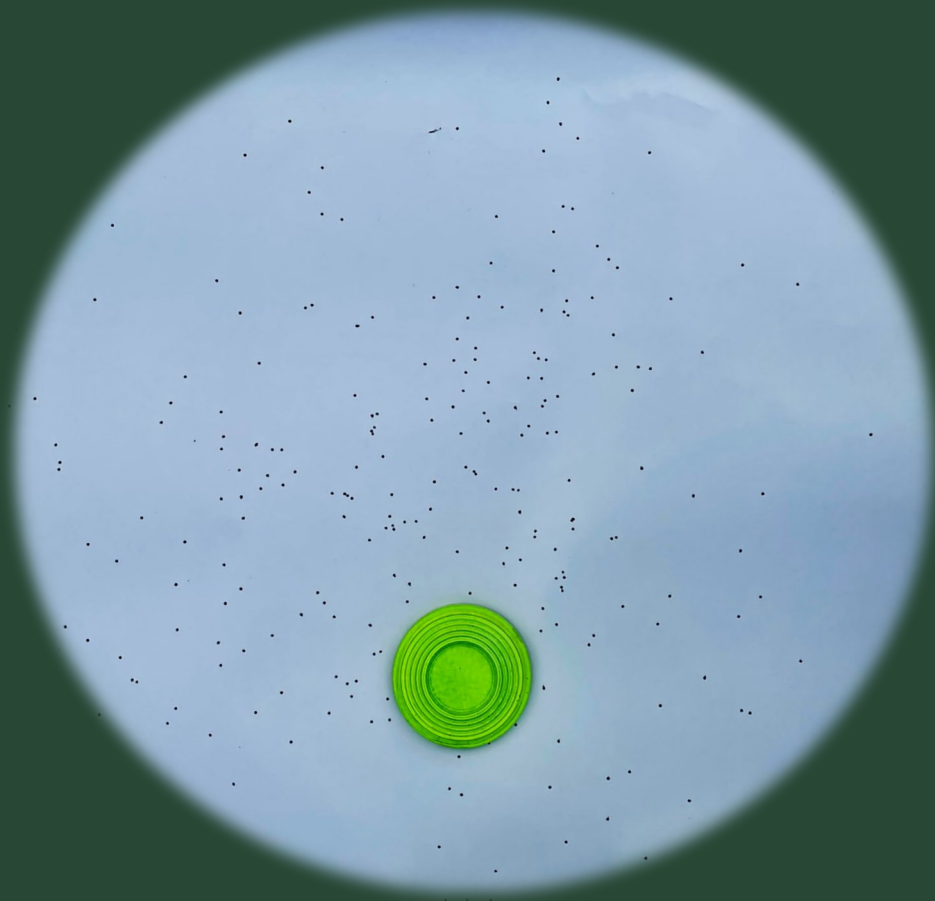
Trekvart II (Ej stål och tungsten)

Full I (Ej stål och tungsten)

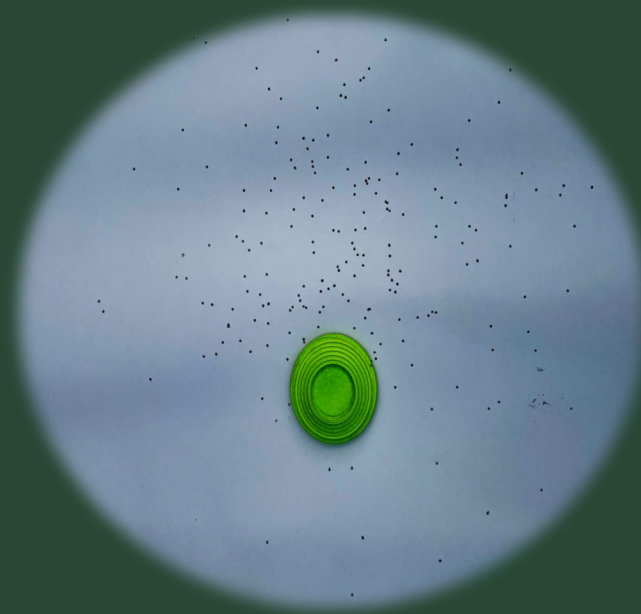

Foto: Kenneth Schulze

Us 6 bly 32g cylinder, 20 m

Us 6 bly 32g full, 20 m

Foto: Kenneth Schulze

Stålhagel

- ✓ Stålhagel är det vanligaste alternativhaglet.
- ✓ Stål är lättare och hårdare än bly.
- ✓ Två nummer grövre hagel (US nr).
- ✓ Gastrycket är högre.
- ✓ Vapnet ska vara godkänt för stålhagel.
- ✓ Använd öppen borrning (inte trängre än halv).
- ✓ Anpassat skotthåll.

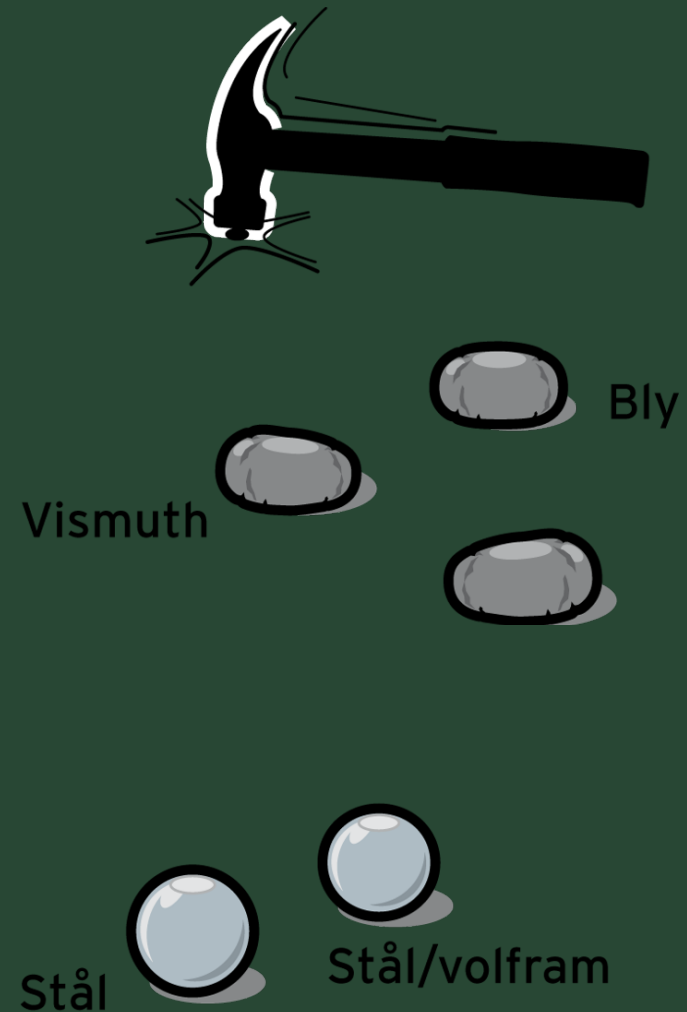

Illustration: Fredrik Saarkoppel

Hagelalternativ

Hastighet och densitet på det enskilda haglet påverkar anslagsenergin.

Luftmotståndet bromsar det lättare haglet tidigare.

Det enskilda haglet tappar fort i hastighet därav finns det ingen större vinst med extremt höga utgångshastigheter.

Olika hageltyper i stigande densitet

- Tenn
- Stål
- Koppar
- Vismuth
- Bly
- Tungsten

Sedan finns det legeringar av olika slag

Hagelstorlekar

Hagelstorlekar och ett ungefärligt antal hagel i en patron med 32 gram blyhagel eller stålhagel.

US-NR:	US1	US2	US3	US4	US5	US6	US7	US8	US9
Hageldiameter i mm	 4	 3.75	 3.50	 3.25	 3	 2.75	 2.50	 2.25	 2
Bly/stål	85/115	100/140	125/170	155/215	200/270	260/350	345/470	470/640	665/910

Illustration: Lennart Molin

	BLY- HAGEL	STÅL- HAGEL
rådjur 	US 3-4	US 1-2
räv 	US 3-4	US 1-2
kanadagås 	US 3-4	US 1-2
hare 	US 5-6	US 3-4
tjäder 	US 4-6	US 2-4

gräsand 	US 5-7	US 3-5
ripa 	US 6-7	US 4-5
fasan 	US 6-7	US 5
duva 	US 6-7	US 5-7
kräka 	US 6-7	US 5

Illustration: Lennart Molin

Avståndsbedömning

Flera faktorer spelar in vilket avstånd som är lämpligt att skjuta på.

Var medveten om din förmåga att skjuta

- ✓ US-nummer.
- ✓ Vilket material det är i hagelpatronen.
- ✓ Trångborrning.
- ✓ Jägarmässigt avstånd.
- ✓ Skjut med gott omdöme.
- ✓ Sätt ett kortare avstånd, med utrymme för felmarginal.
- ✓ Träna avståndsbedömning.

Skjutteknik

Jaktskott med hagelvapen

För att ligga på en jämn hög nivå i sitt skytte gäller det att skaffa sig en plan för sina skott.

Planen ska vara lätt att följa i några få steg.

Självklart kräver detta kontinuerlig träning.

En hög grundnivå är det avancerade skyttet

Ö-M-M (Öga-Mynning-Mål)

Foto: Kenneth Schulze

Öga-Mynning-Mål

1. Starta med kolven i armhålan och mynningen på målet. Detta är utgångsläget som vi har vapnet innan målet är så nära att det är tid att lyfta vapnet till kinden.

Foto: Kenneth Schulze

Öga-Mynning-Mål

2. Lyft kolven till kinden och håll mynningen kvar i målet. Luta överkroppen framåt.

I detta steg gäller det att aktivt jobba med den främre handen för att skapa en kontakt med målet.

Foto: Kenneth Schulze

Öga-Mynning-Mål

3. Låt kolven nå kinden samtidigt som mynningen är kvar på målet. När kolven når kinden ska mynningen var på eller strax i bakkant av målet.

Dessa tre steg är en nyckel för skott på rörliga mål.

Foto: Kenneth Schulze

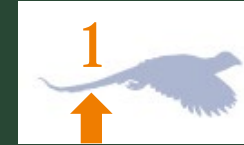
Torrträna hemma framför en spegel

Ställ dig framför en spegel med kolven i höjd med armhålan och mynningen på ditt öga. Lyft sedan kolven till kinden utan att förlora kontakten med ögat från mynningen.

Foto: Kenneth Schulze

Skjutteknik

Startposition

För att komma rätt, lyft den främre handen till målet så mynningen når målet före kolven är vid kinden. Ö-M-M.

Illustration: Lennart Molin

Skjutteknik

Mål = fokuspunkt

Om möjlighet finns låt mynningen följa målet så vapnet har samma hastighet som målet. Fäst ögat på målet - fokus

Illustration: Lennart Molin

Skjutteknik

1. Startposition

2. Mål = fokuspunkt

3. Passera målet och släpp skottet.

Låt fokus ligga kvar på målet!

Illustration: Lennart Molin

Skjutteknik, sammanfattning

1. Fånga upp målet. Ö-M-M.
2. Läs målet. Följ målet om tid finns.
3. Fokusera. Fortsätt fokusera på målet när pipan går förbi målet.
4. Passera och släpp skottet. Titta inte på din framförhållning. Det perifera seendet kommer veta var pipan är.

Illustration: Lennart Molin

Kulskytte

Kulskytte

Jaktskytte med kulvapen kan indelas i två skilda tekniker.

- ✓ **Frihandsskytte** används på relativt korta håll och på rörliga mål, när målets träffområde är förhållandevis stort.
- ✓ **Precisionsskytte** används vid längre skjutavstånd och/eller när målets träffområde är litet.

Kulvapen

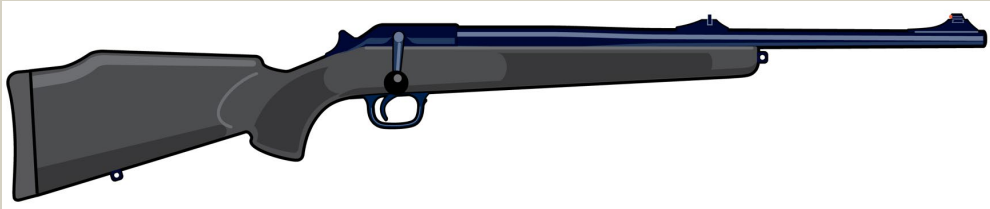
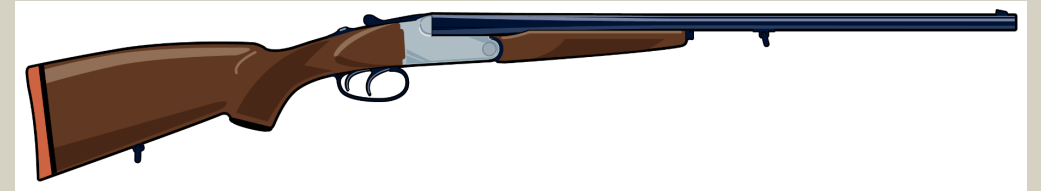
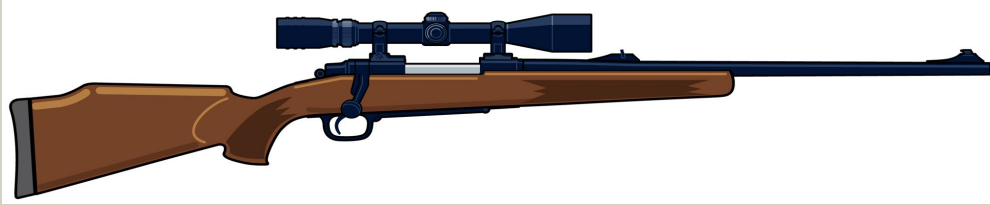

Illustration: Fredrik Enerbranth

Kulvapen

Olika material har olika för- och nackdelar.

Träkolv

Kompositkolv

Carbonkolv

Metallchassi

Foto: Kenneth Schulze

Kulvapen

Kulvapen för precisionsskytte med metallchassi.

Kulvapen för snabba skott på korta avstånd.

Foto: Marcus Lidman

Anpassning - kolvlängd

Ett kulvapen är lite mer förlåtande att anpassa i längd, eftersträva alltid full bild i optiken.

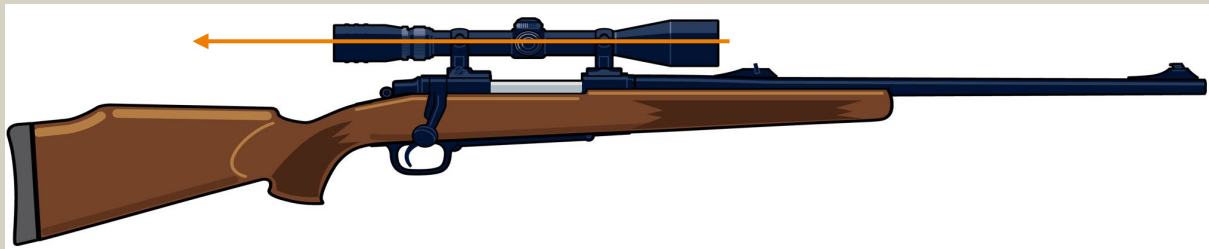
Är kolven för lång kommer vi inte ha styrka i armen för att repetera.

En stor slutstycks skula underlättar repeteringen.

Foto: Kenneth Schulze

Anpassning - kolvhöjd

De flesta vapen är anpassade för att skjuta med öppna riktmedel.

För att få ett bra stöd mot kinden behövs en justerbar kolvkam.

Illustration: Fredrik Enerbranth

Anpassning av kulvapen

Kinden är en viktig stödpoint i allt kulskytte!

Foto: Kenneth Schulze

Anpassning - kolvhöjd

Med kikare på vapnet höjs siktlinjen mellan 2-5 centimeter beroende på typ av optik.

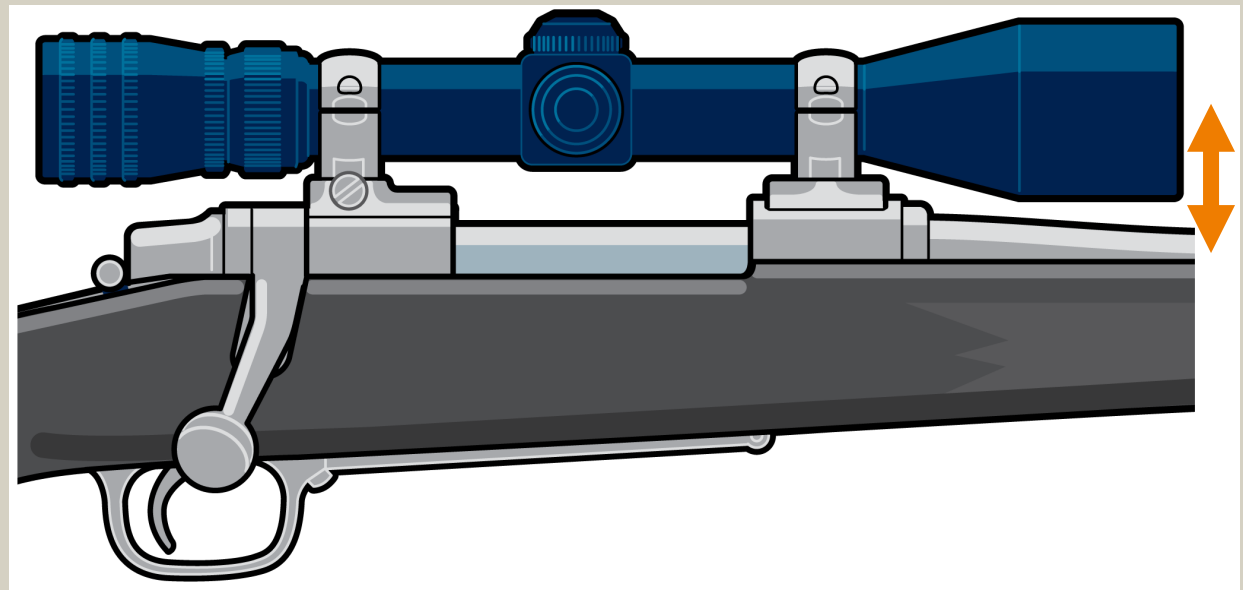
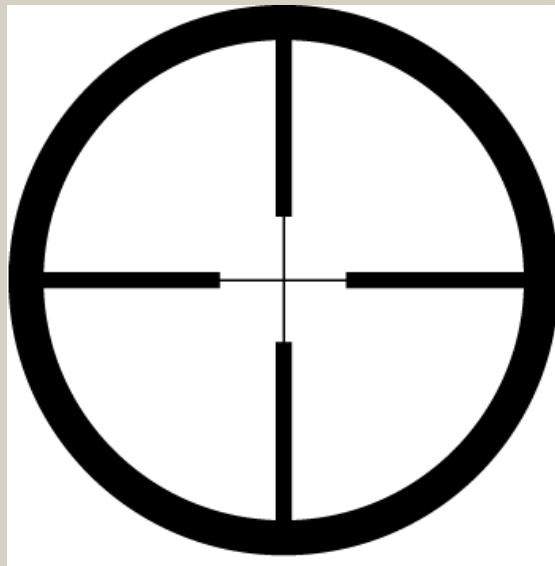
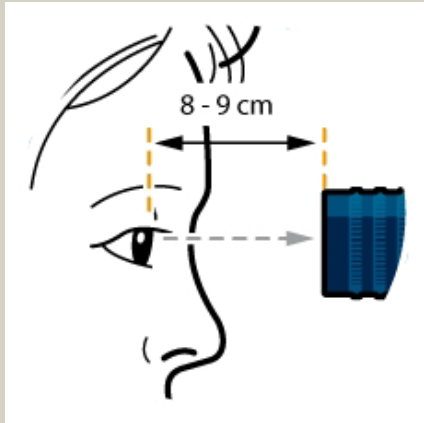

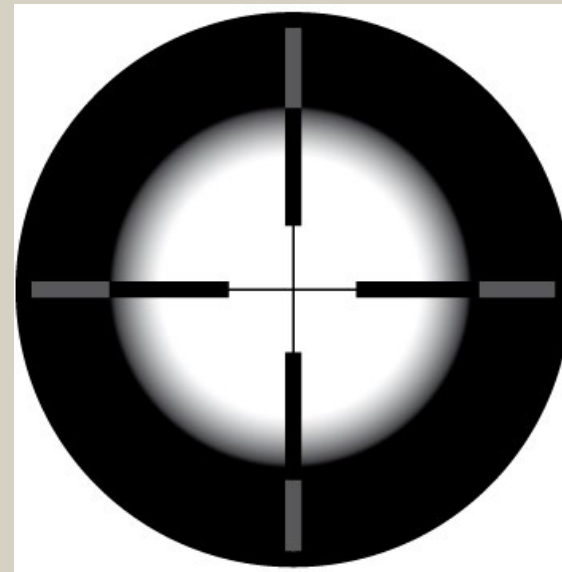
Illustration: Fredrik Enerbranth

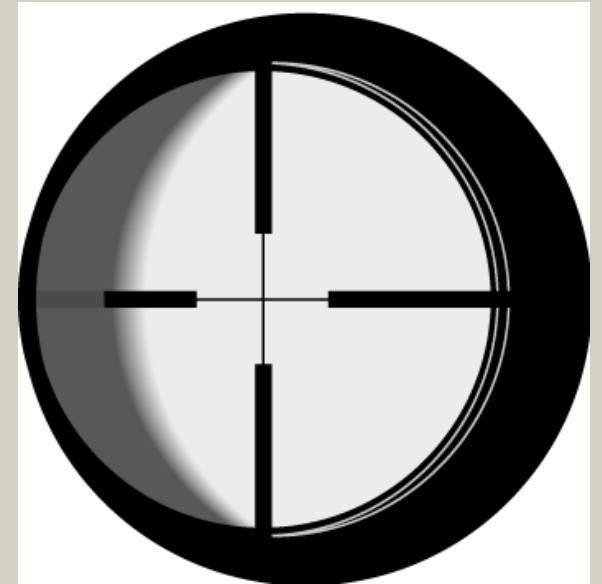
Ögonavstånd

Optik med höga förstöringsväxlar har som regel känsligare eyebox.

För stort ögonavstånd.
Eller för kort

Med ögat
fel i sidled.

Illustration: Fredrik Saarkoppel, Fredrik Enerbranth

Mörkerriktmedel

Innan användning av mörkerriktmedel är det viktigt att lära sig funktionerna.

Här syns två olika inställningar tagna vid samma tillfälle.

Mörkerriktmedel får användas vid åteljakt och jakt i öppen terräng.

Foto: Patric Roman

Ljuddämpare

Dämpar cirka 30 dB beroende på storlek av dämpare och kaliber.

Den minskar även rekyl och mynningsflamma.

Största vinsten med ljuddämpare är minskad knall och rekyl, vilket leder till bättre skytte.

De är ganska känsliga för slag/stötar, vilket kan leda till dålig precision. Kontrollera regelbundet att dämparen sitter fast.

Foto: Kenneth Schulze

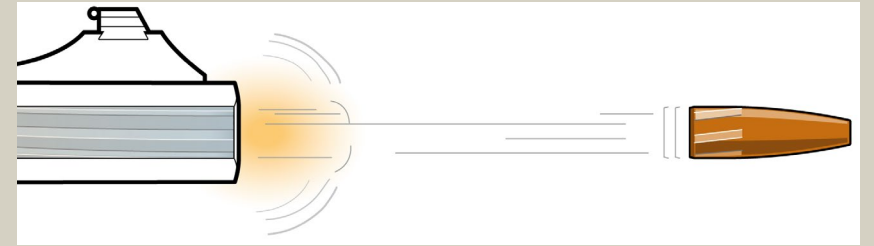
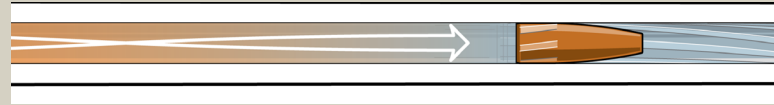
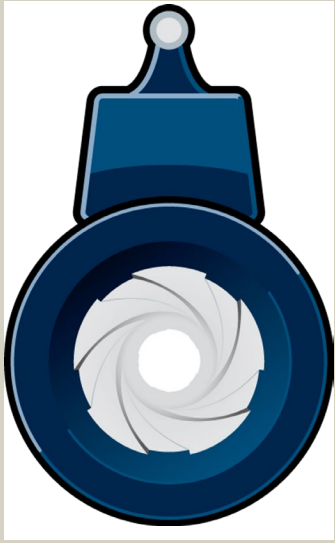
Mynningsbroms

Reducerar rekylen.

Mynningsknallen
upplevs som kraftigare.

Ballistik och kulor

Konstruktionen får kulan att rotera i loppet. Räffelstigning passar olika kulor olika bra.

Normal utgångshastighet är 700-900 m/s. En hög hastighet ger en flackare kulbana.

Illustration: Fredrik Saarkoppel

Ballistik

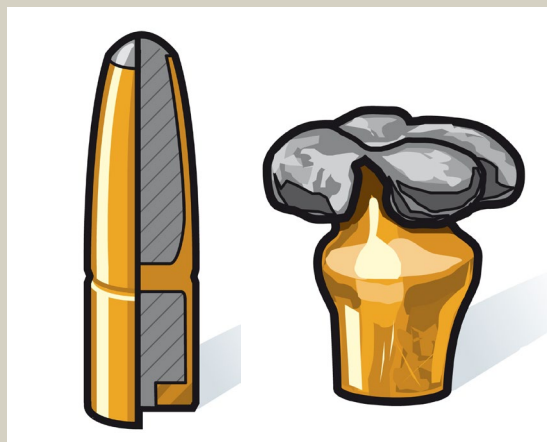
1. Första skärningspunkt.
2. Kulbanans högsta punkt.
3. Inskjutningsavstånd.

Illustration: Fredrik Saarkoppel

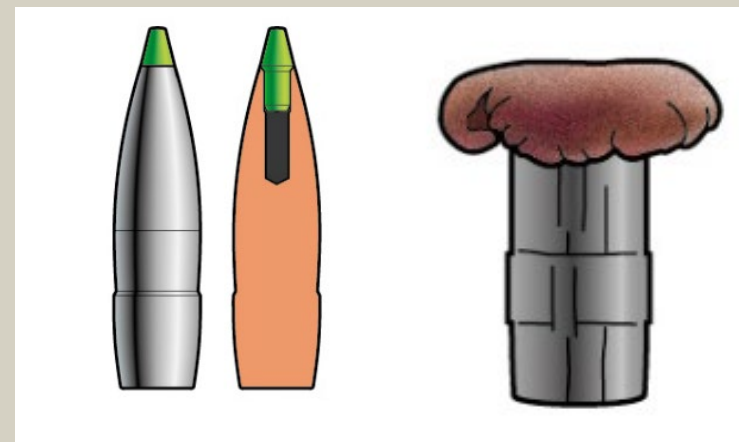
Expanderande kultyper

Traditionell blykula
med blylås.

Bondad kula.

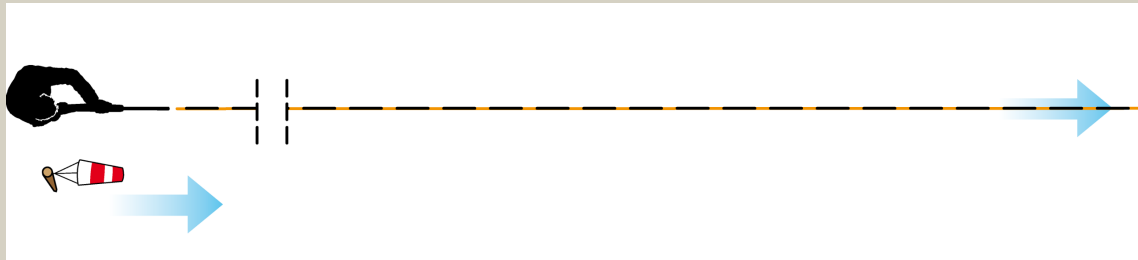
Kopparkula.

Illustration: Fredrik Saarkoppel

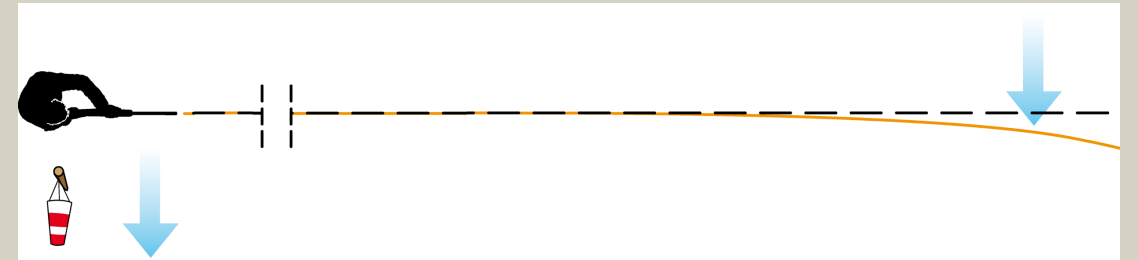
Illustration: Lennart Molin

Vindavdrift

Marginell betydelse vid korta och normala skjutavstånd.

Vid sidvind på 10 m/s är avdriften 5-10 centimeter på 100 meters avstånd.

Illustration: Fredrik Saarkoppel

Vapenvård

Rengör pipan. Torka av vapnet när det har varit fuktigt.

Kontrollera att skruvarna på vapnet är åtdragna.

Foto: Ted Lagrelius

Skytte med stöd

För säkra skott, använd stöd.

Träna med olika sorters stöd, det kommer göra din jakt effektivare.

§27 I JAKTLAGEN

”Jakten ska bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande och så att människor och egendom inte utsätts för fara.”

Enbent skjutkäpp

Får användas för att skjuta jägarexamen och för att skjuta märkesfodringar.

Lätt att använda på drevjakt/ jakt med drivande hund.

Foto: Kenneth Schulze

Flerbensstöd

Lätta att använda för smygjakt.
Bättre stöd än enbent skjutkäpp.

Foto: Kenneth Schulze

Sittande skytte

Sök så många stödpunkter som möjligt.
Tänk på att pipan aldrig stöder mot stödet.

Foto: Lars Björk

Liggande skytte

För säkraste stöd, ligg ner och skjut med benstöd.

Låt kroppen ligga rakt bakom vapnet med axlarna vinkelrätt till vapnet.

Använd gärna kolsäck.

Foto: Kenneth Schulze

Stillastående mål

1. Mål. Träffområdet
2. Fokuspunkt.
3. Startposition.

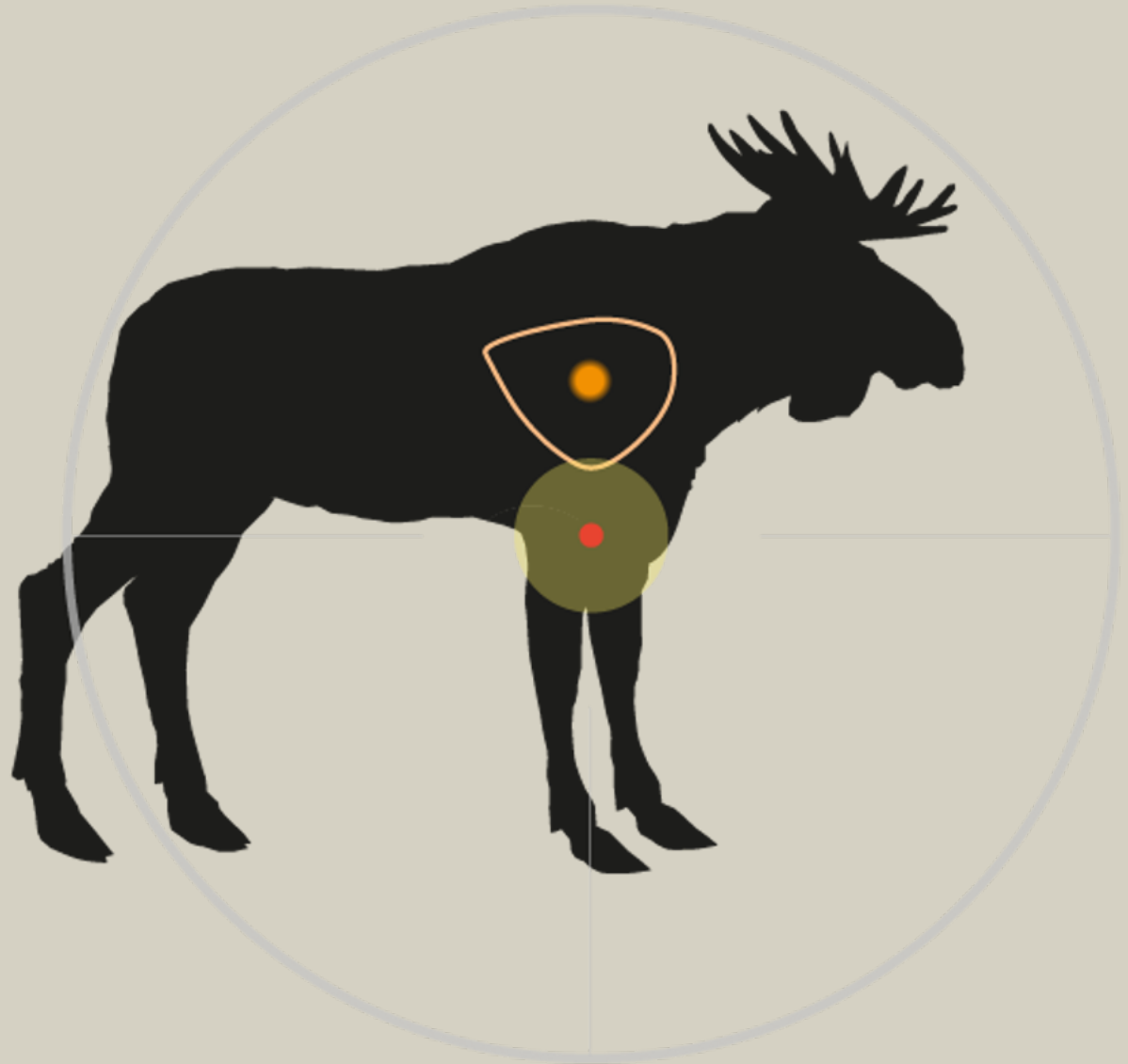

Illustration: Lennart Molin, Fredrik Saarkoppel

Ögat ska aldrig släppa fokus på målet!

Lyft sakta underifrån upp mot fokuspunkten.

Skjut i rörelsen strax innan du når din fokuspunkt.

Efter skottet, fortsätt rörelsen och håll ögat öppet.

Illustration: Lennart Molin, Fredrik Saarkoppel

Stillastående mål

1. Träffområdet
2. Fokuspunkt
3. Startposition
4. Ta skottet när du närmar dig fokuspunkten

Ögat ska aldrig släppa fokus på målet!

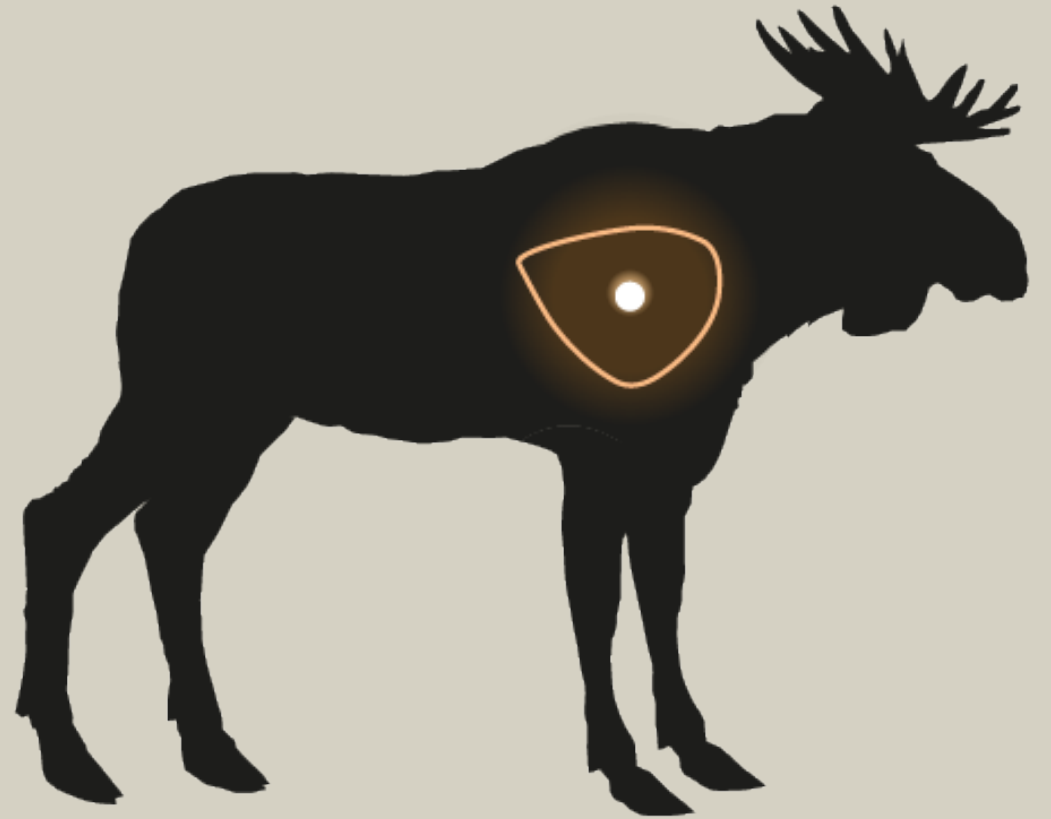

Illustration: Lennart Molin, Fredrik Saarkoppel

Rekylrädsla

Många har en rekylrädsla.

Det är vanligt att man blundar och trycker fram axeln för att möta rekyl.

Detta gör som regel att skotten hamnar lågt vänster för en högerskytt.

Felsökning av träffbilder

Analysera träffbilder.

Varför sitter skotten
där de gör?

Skotträdsla?

Backhand/forehand.

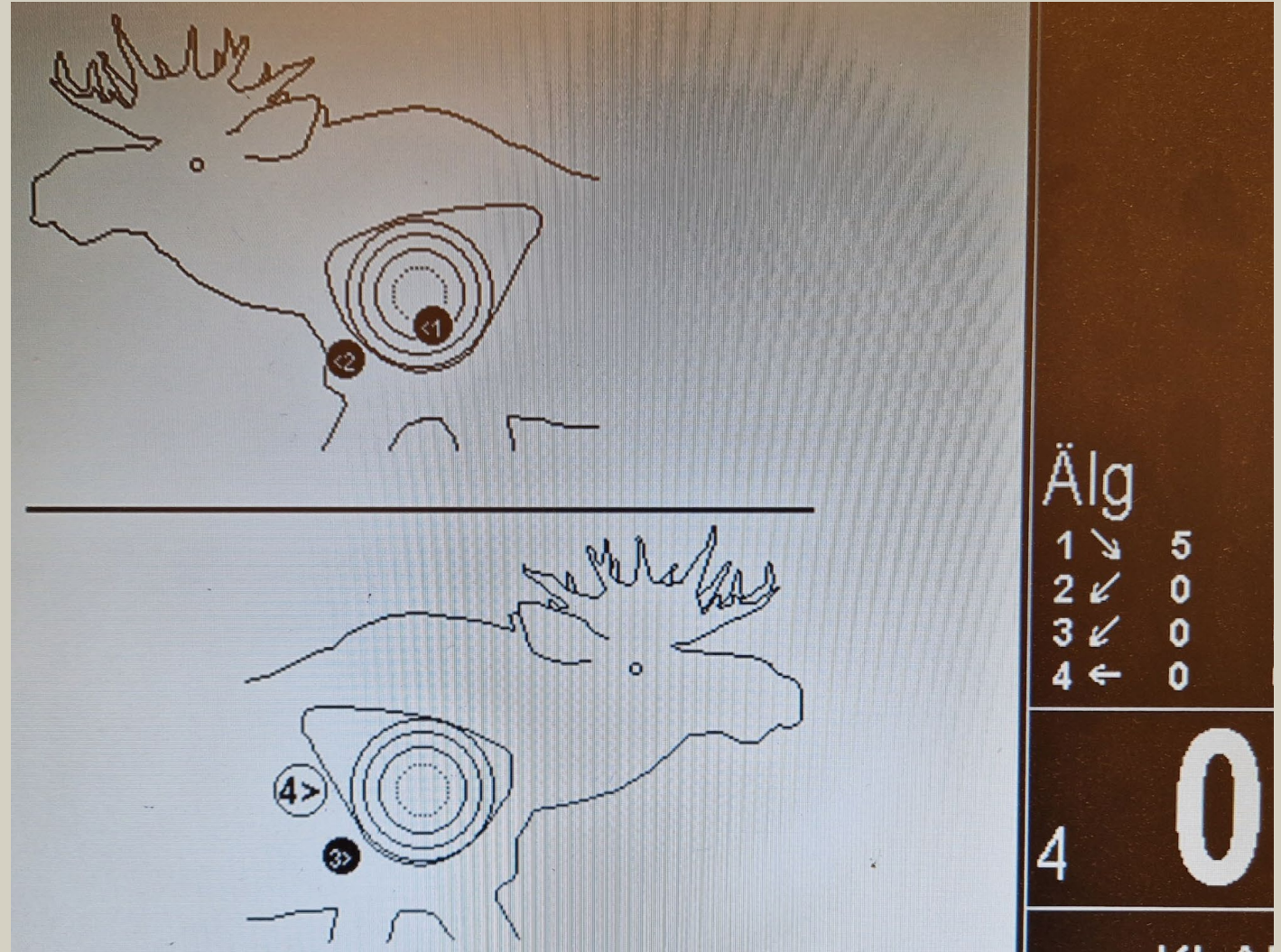
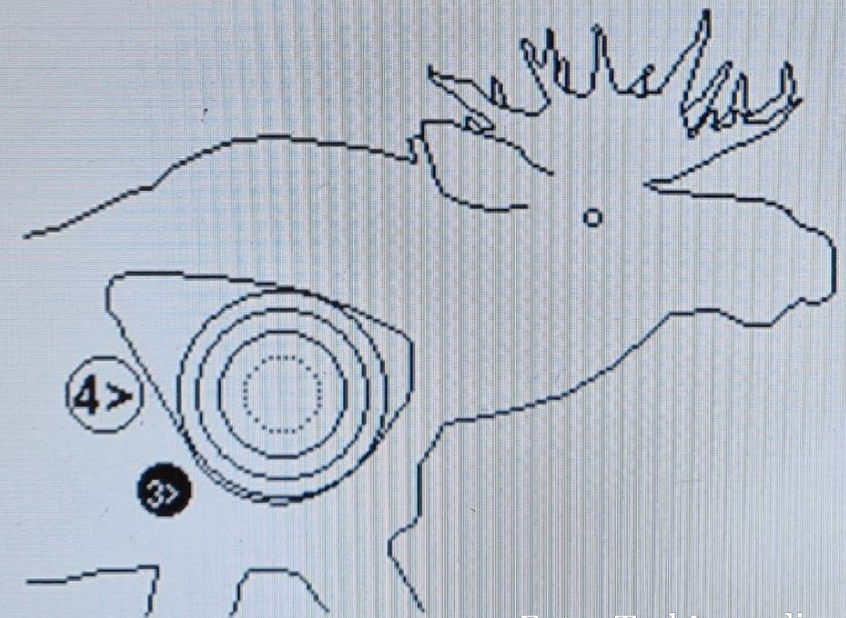
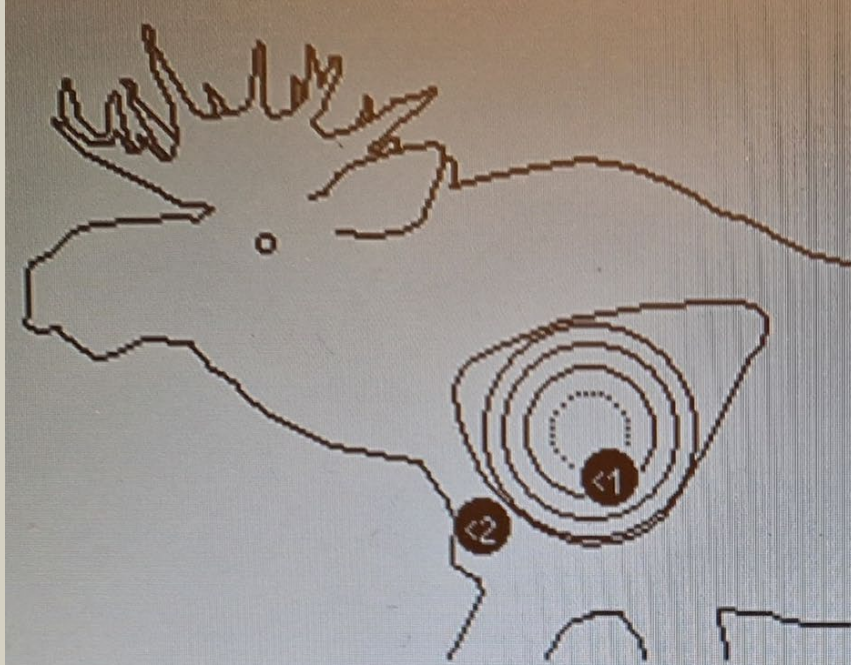

Foto: Ted Lagrelius

Vanliga fel

1. Första skottet är bra.
2. En högerskytt skjuter gärna långt fram på forehandsidan.
3. Möter tredje skottet med axeln, det hamnar då lågt vänster.
4. Skjuter sin backhand långt bak.

Skott mot rörligt mål

Dela upp skott
på rörliga mål i två typer:

- ✓ Under 40 meter.
- ✓ Över 40 meter.

Eller där DIN gräns går!

Foto: Oscar von Stockenström

Rörligt mål under 40 meter

1. Lyft med Ö-M-M.
2. Läs målet. (Följ målet med riktmedlet)
3. Sätt fokus där du vill att kulan ska träffa.
4. Låt riktmedlet jaga upp fokuspunkten.
5. Släpp skottet när riktmedlet är på väg ut framför fokuspunkten.

Samma teknik som ett skott
i hagelskytte på ett sidomål.

Foto: Kenneth Schulze

Rörligt mål över 40 meter

1. Följ målet med riktmedlet.
2. Sätt fokus framför träffområdet.
3. Låt riktmedlet jaga upp fokuspunkten.
4. Släpp skotten när riktmedlet når fokuspunkten.

Titta inte på riktmedlet, låt ögat fokusera målet.

Rörligt mål - över 40 meter

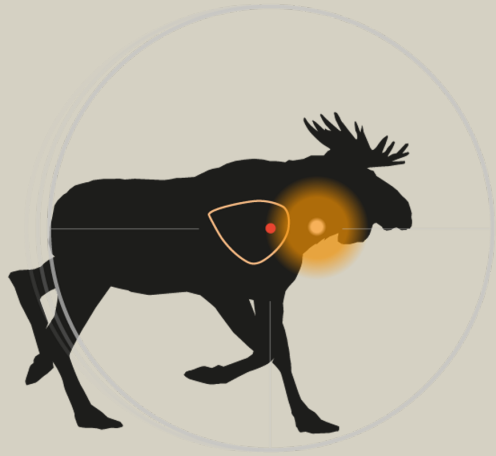
1. Träffområde
2. Startposition
3. Fokuspunkt

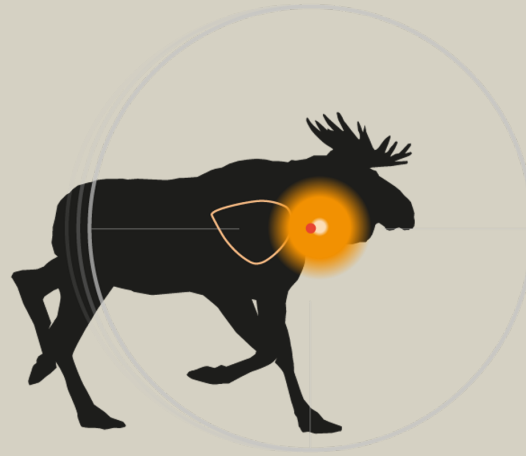

Illustration: Lennart Molin, Fredrik Saarkoppel

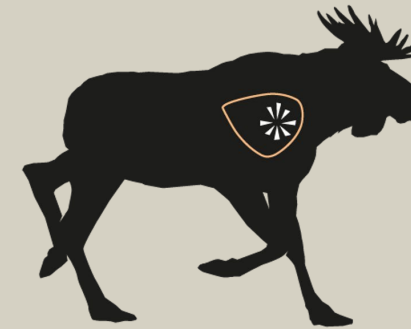
Rörligt mål - över 40 meter

Gå sakta fram
mot fokuspunkten.

Skjut i rörelsen, en lugn
och mjuk avfyring, strax
innan du når fokuspunkten.

Skottet träffar i träffområdet!
Fortsätt vapnets rörelse.

Illustration: Lennart Molin, Fredrik Saarkoppel

Skytteteknik, sammanfattning

- ✓ För att få vapnet att stiga använd antingen andningen eller fördela kroppsvikten från ena till andra benet. På stillastående mål, lyft inte vapnet med den främre armen.
- ✓ Greppa vapnet till 70 procent med den bakre armen för att hela kroppen ska styra mynningen, inte den främre armen.
- ✓ På löpskotten, styr mynningen genom att vrida i midjan och inte bara den främre armen.
- ✓ Du kommer sannolikt behöva olika mycket upplevd framförhållning på löpskott över 40 meter beroende på om det är backhand- eller forehandsida.
- ✓ Titta genom skottet, undvik att blunda och trycka fram din axel under ögonblicket skottet går.

Svenska Jägareförbundets jaktskytte

Torrträna hemma - för trevligare dagar
i skogen och på skjutbanorna. Du kommer ha glädje av det!

Ta hjälp av en instruktör!

Träna ett varierat skytte tillsammans med andra!

Glöm inte bort, det är kul att skjuta!

Svenska Jägareförbundet